

Sürdürülebilirlik Bülteni

Aralık 2025

JCR Avrasya Derecelendirme

Ekonomik Araştırmalar

COP30, 10–21 Kasım 2025 tarihlerinde Brezilya'nın Belém kentinde gerçekleştirildi. Sonuç metninde, küresel iklim rejiminin 1992'den bu yana kaydettiği ilerleme hatırlatılırken mevcut ulusal katkı beyanlarının Paris hedefleriyle uyumlu olmadığı vurgulandı ve iklim eyleminde daha güçlü uygulama ihtiyacına dikkat çekildi. Onuncu yılına giren Paris Anlaşması'nın 1.5°C hedefinin ekonomik riskleri azaltmadaki belirleyici rolü teyit edilirken, temiz enerji teknolojilerindeki hızlı maliyet düşüşlerinin küresel dönüşümü hızlandırdığı ifade edildi.

Konferans, düşük karbonlu kalkınma modelinin artık geri dönüşü olmayan bir ekonomik trend hâline geldiğini ortaya koydu. Yeşil dönüşümün büyüme, enerji güvenliği, dışa bağımlılığın azaltılması ve istihdam açısından sunduğu fırsatlar öne çıkarılırken, mevcut taahhütlerin sıcaklık hedefleriyle uyumsuz kalması nedeniyle ülkelerin kısa vadede daha iddialı politika adımlarına yönelmesi gerektiği belirtildi. Sonuç metni, kalkınma bankaları ve uluslararası finans kuruluşlarının bu süreçte üstleneceği rolü özellikle ön plana çıkarıyor. Temiz enerji yatırımlarının ölçeklenmesi, altyapı dönüşümü ve iklim finansmanı açığının kapatılmasında küresel işbirliği ve finansal kapasitenin artırılması, COP30'un ekonomi odaklı mesajlarının merkezinde yer aldı. COP30 karar metnine ulaşmak için [tıklayınız.](#)

COP30, Yıllık 1.3 Trilyon Dolarlık Destek Yolunu Açtı

COP30'un en dikkat çekici sonuçlarından birisi, gelişmekte olan ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadelesini desteklemek için sağlanacak finansmanın güçlü biçimde artırılması oldu. Zirve kararlarında, kamu ve özel sektör kaynaklarının katkısıyla birlikte **2035 yılına kadar yıllık en az 1.3 trilyon dolarlık** iklim finansmanı sağlanması gerektiği açık şekilde vurgulandı. Ayrıca COP29'da başlatılan "Bakü'den Belém'e 1.3 Trilyon Yol Haritası" da resmi olarak karar metnine yansdı.

Bu çerçevede, gelişmekte olan ülkelere yönelik finansmanın sadece artırılması değil, aynı zamanda daha öngörülebilir ve düzenli hâle getirilmesi hedefleniyor. Karar metninde özellikle şu noktanın altı çiziliyor: **2035 yılı itibarıyla yıllık en az 300 milyar dolarlık** finansmanın harekete geçirilmesinde gelişmiş ülkeler öncü rol üstlenecek. Bu karar, iklim eylemi açısından uzun süredir gündemde olan "finansman açığının kapanması" yönünde somut bir adım olarak değerlendiriliyor.

Fosil Yakıtlardan Çıkış Yol Haritası Karar Metninde Yine Yok

Fosil yakıtlardan çıkış konusunda somut ilerleme sağlanması beklentisiyle takip edilen COP30, bu başlıkta uluslararası kamuoyunun beklentilerini karşılayamadı. Sonuç metni küresel iklim hedeflerine bağlılık ve kararlılık vurgusu taşısa da, bu kararlılığın en kritik alan olan fosil yakıtlardan çıkışta somut bir karşılığı bulunmadı. Avrupa Birliği, Birleşik Krallık ve bazı Latin Amerika de dahil olduğu 88 ülke, fosil yakıtlardan kademeli çıkışı içeren net bir yol haritasının karar metnine eklenmesi yönündeki güçlü diplomatik çabaları sonuçsuz kaldı.

COP30
BRASIL
AMAZÔNIA
BELÉM 2025

Bu noktada, fosil yakıt üreticisi Rusya ve Suudi Arabistan ile büyük tüketicilerden Hindistan'ın itirazları belirleyici oldu. Bu ülkelerin tutumu, fosil yakıtlardan çıkışın takvime bağlanması ve bağlayıcı ifadelerle güçlendirilmesi yönündeki girişimleri engelleyerek konunun "niyet beyanı" düzeyinde kalmasına yol açtı. Böylece sonuç metnindeki güçlü söylemlere rağmen, fosil yakıtlara ilişkin somut adımlar ile deklaratif kararlılık arasındaki mesafenin korunduğu bir tablo ortaya çıktı.

COP31 Türkiye’de Düzenlenecek

COP30’da yürütülen yoğun müzakereler sonucunda, 2026’da gerçekleştirilecek COP31’e Türkiye ev sahipliği yapacak. Türkiye’nin 2022’de açıkladığı adaylık süreci ve son iki yılda yürütülen diplomasi çalışmaları, Belém’de tüm tarafların uzlaşısıyla sonuçlandı. Müzakerelerde Avustralya’nın sürece müzakere başkanı olarak katkı sağlaması ve Pre-COP toplantısının Pasifik ülkelerinden birinde yapılması da kararlaştırıldı.

Türkiye, **“hiçbir ülkenin geride bırakılmadığı daha adil ve kapsayıcı bir diplomasi”** yaklaşımıyla COP31 ev sahipliğini elde ederken, organizasyonun Antalya’da yapılması hedefleniyor. Liderler Zirvesi’nin ise İstanbul’da gerçekleştirilmesi planlanıyor. COP31, Türkiye’nin iklim diplomasisindeki en büyük uluslararası organizasyonuna ev sahipliği yapması açısından tarihi bir adım niteliği taşıyor. Zirve kapsamında 196 ülkenin liderleri, iklim değişikliğiyle mücadelede yeni taahhütleri ve politika adımlarını Türkiye’de tartışacak.

2024 Küresel Sera Gazı Emisyonları Açıklandı

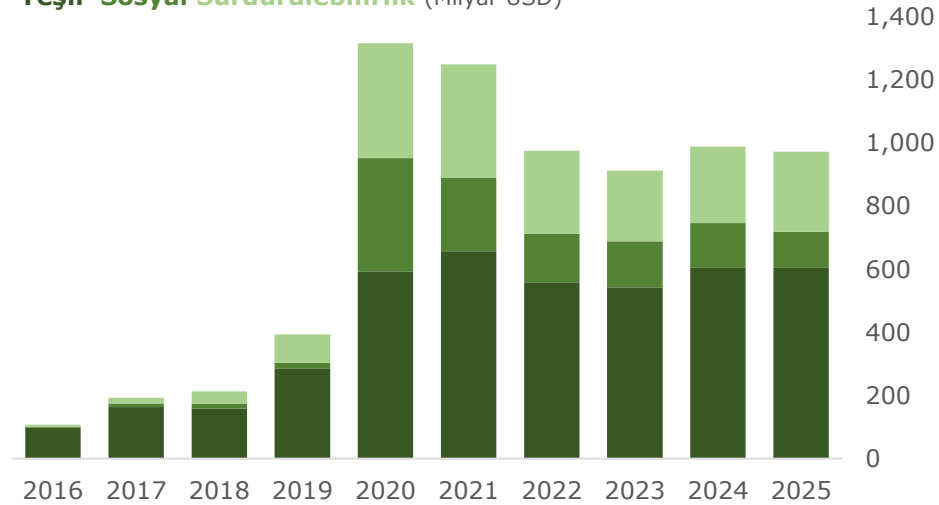
Avrupa Komisyonu JRC ile Uluslararası Enerji Ajansı'nın ortak çalışmasıyla hazırlanan EDGAR_2025_GHG veri seti yayımlandı. Güncelleme, küresel sera gazı emisyonlarının 2024'te %1.3 artarak 53.2 Gt CO₂ eşdeğeri seviyesine yükseldiğini ortaya koyuyor. Fosil CO₂ emisyonlarının küresel toplamın %74.5'ini oluşturduğu yılda, artışın büyük bölümü Çin, Hindistan ve diğer yükselen ekonomilerden kaynaklandı.

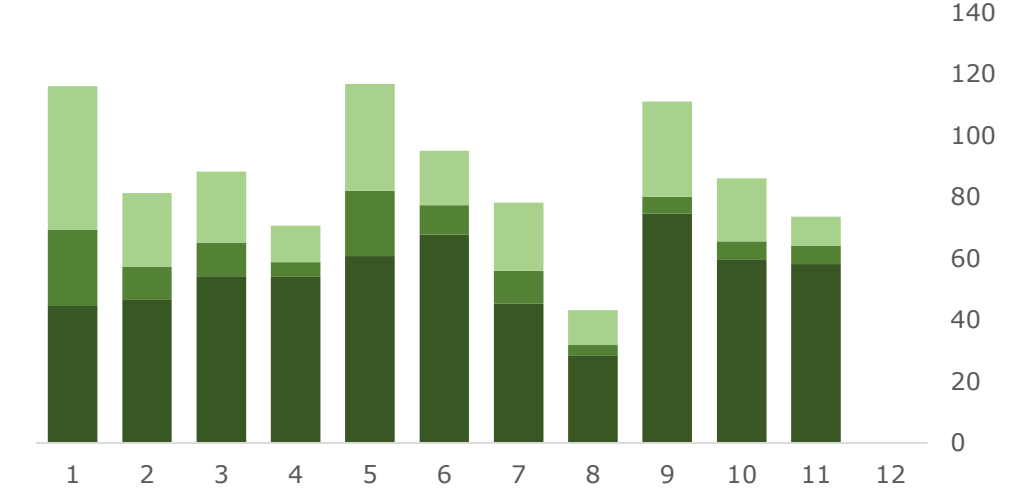
Çin, ABD, Hindistan, AB27, Rusya ve Endonezya, 2024'te dünya emisyonlarının %61.8'ini oluşturdu. Bu ülkeler arasında emisyonlarını artıran dört ülke bulunurken, %5'lik yükselişle Endonezya oransal artışta; 164.8 Mt CO₂ eşdeğeri ek emisyonla Hindistan ise mutlak artışta ilk sırada yer aldı. AB27 ise genel trendden ayrılarak emisyonlarını %1.8 azalttı ve küresel payı %6.1'den %5.9'a geriledi. EDGAR'ın 2025 sürümü, ülkelerin iklim politikalarını güncellemesi, karbon bütçesi analizlerini iyileştirmesi ve küresel emisyon eğilimlerini izleyebilmesi açısından kritik bir referans niteliği taşımayı sürdürüyor. Rapora ulaşmak için [tıklayınız.](#)

Sürdürülebilir Tahvil Piyasası

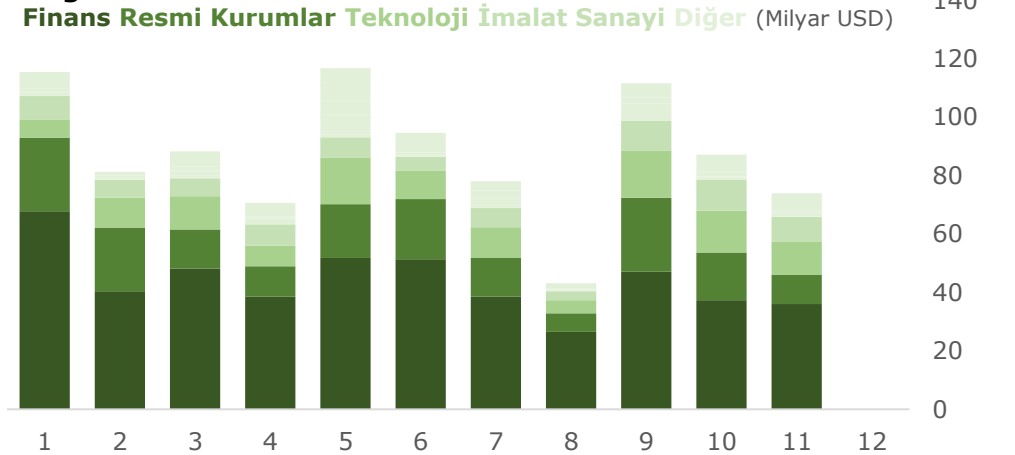
Sürdürülebilir Tahvil İhraçları
Yeşil Sosyal Sürdürülebilirlik (Milyar USD)

2025 Yılı Aylık Sürdürülebilir Tahvil İhraçları
Yeşil Sosyal Sürdürülebilirlik (Milyar USD)

2025 Yılı Aylık Sürdürülebilir Tahvil İhracının Sektörel Dağılımı

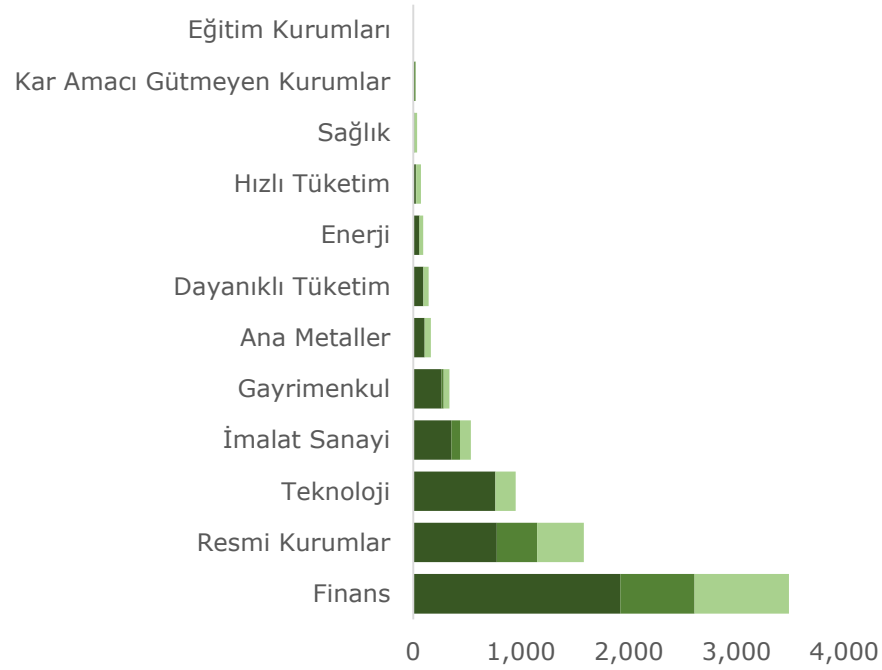

Kaynak: JCR-ER, Refinitiv

Sürdürülebilir Tahvil Piyasası

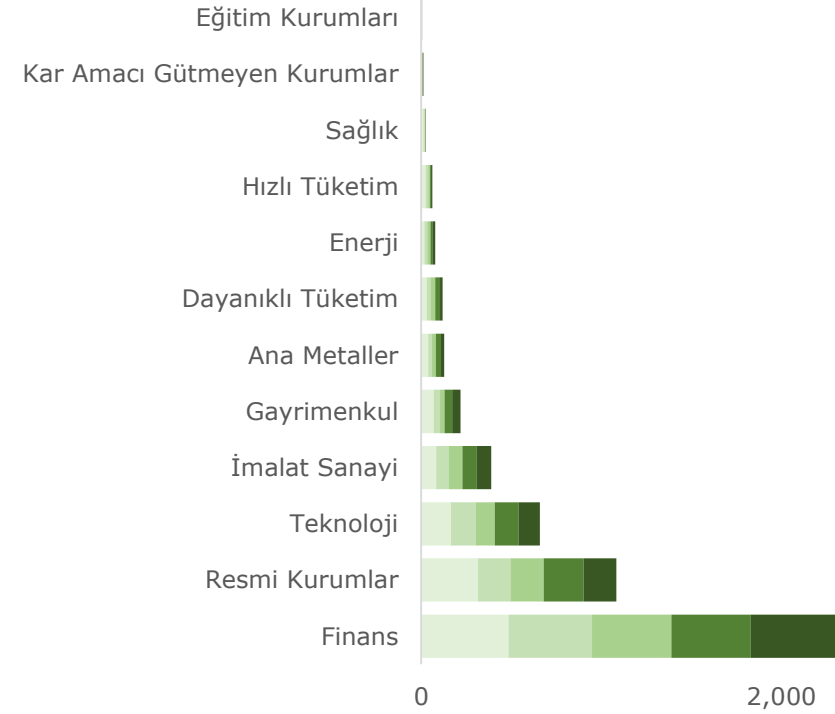
2006-2025 Dönemi Sürdürülebilir Tahvil İhracı Sektör-Tahvil Dağılımı

Yeşil Sosyal Sürdürülebilirlik (Milyar USD)

2021-2025 Dönemi Sürdürülebilir Tahvil İhracı Sektör-Yıl Dağılımı

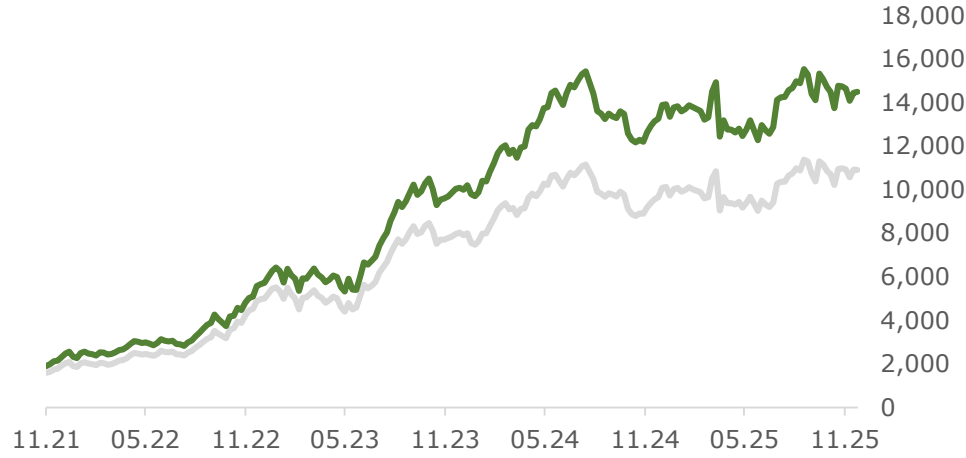
2025 2024 2023 2022 2021 (Milyar USD)

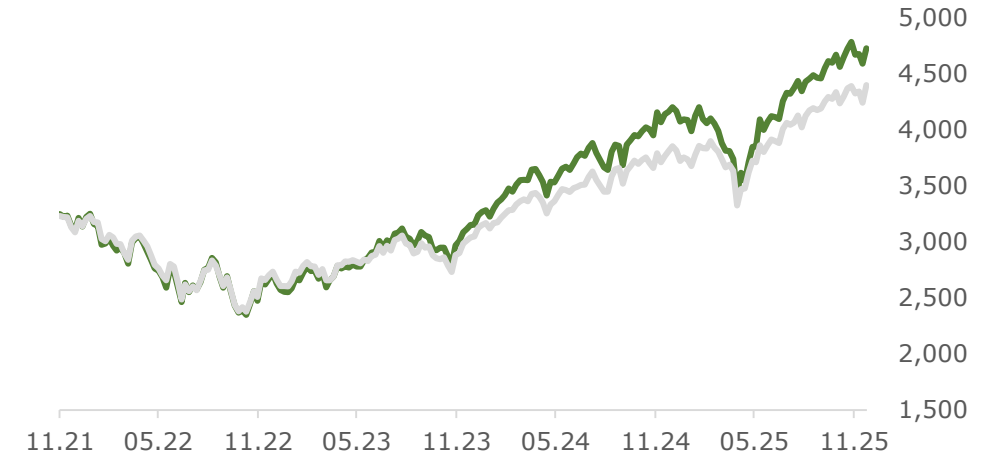
Kaynak: JCR-ER, Refinitiv

Sürdürülebilirlik Endeksleri

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi
BIST100

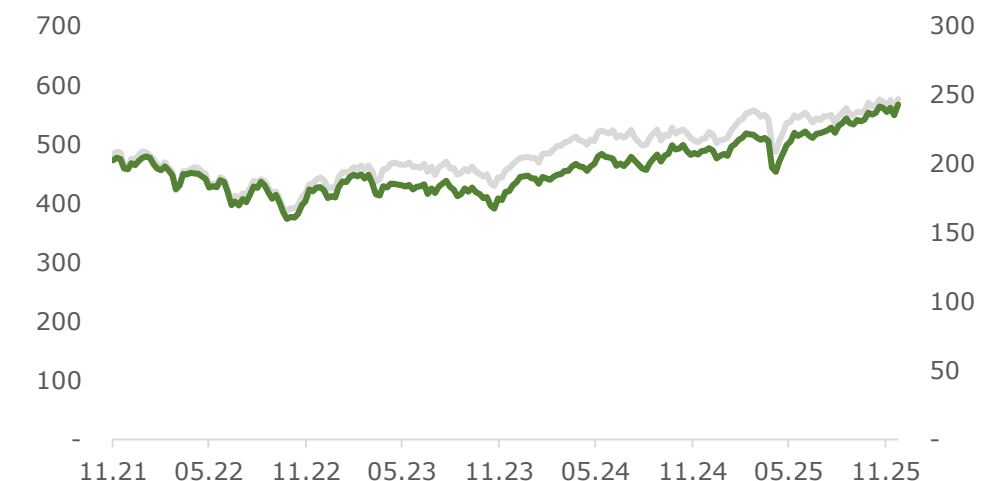
KLD400 Sosyal Endeksi
MSCI Global Endeks

SP500 Sürdürülebilirlik Endeksi (Sağ Eksen)
SP500 Endeksi (Sol Eksen)

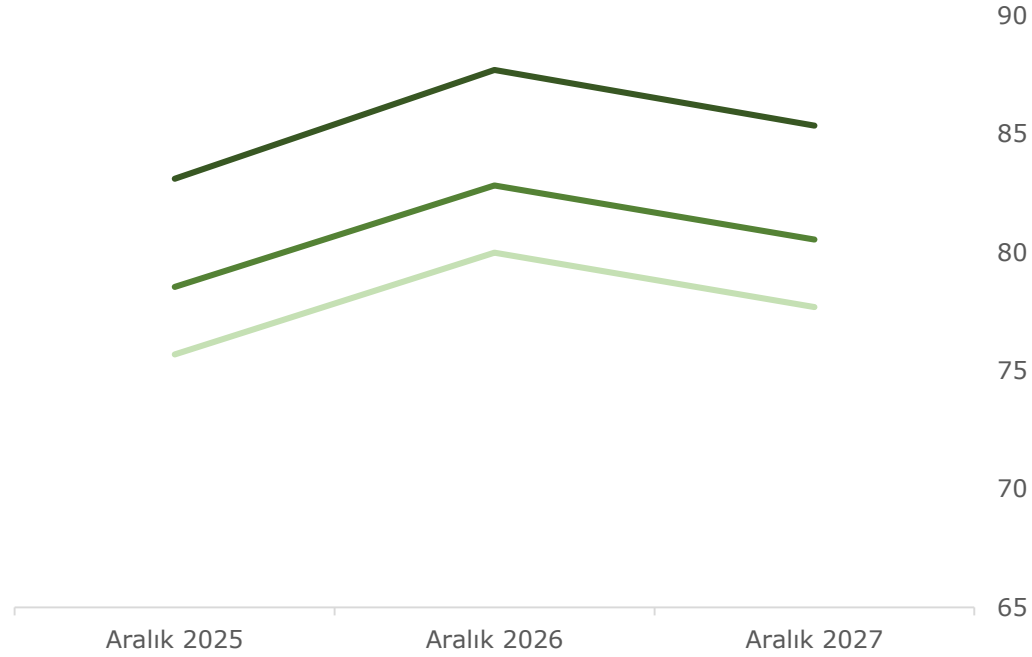

Stoxx Global ESG Liderleri Endeksi (Sağ Eksen)
STOXX600 Endeksi (Sol Eksen)

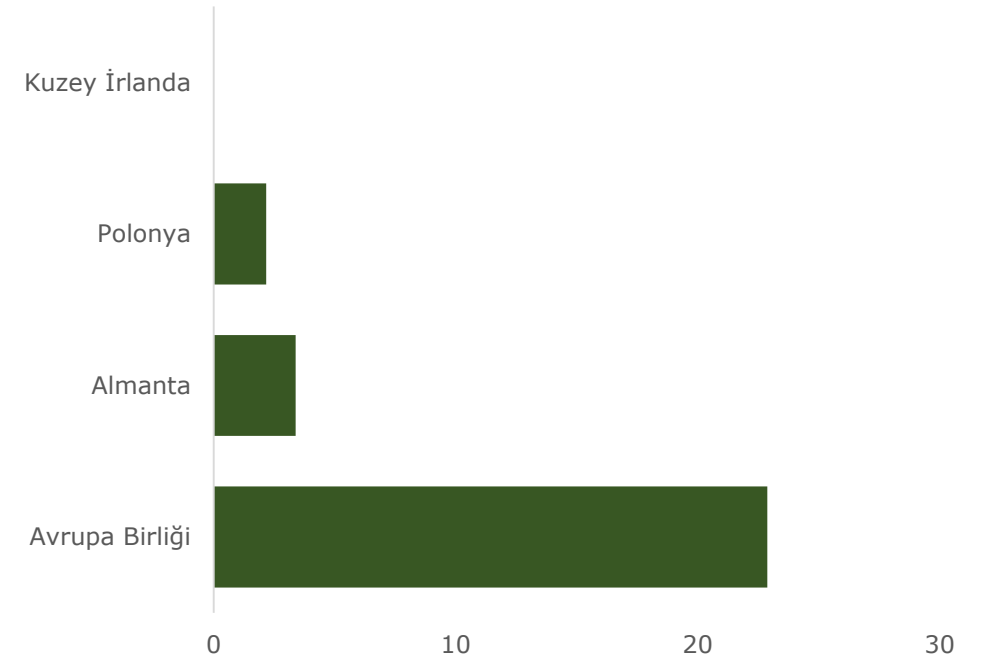

Karbon Piyasası

Karbon sertifika fiyatları 80 USD/t üzerinde.
28 Kasım 2025 31 Ekim 2025 30 Eylül 2025

Önümüzdeki 1 ay içinde ihale edilecek olan karbon sertifikası miktarı 28 milyon ton düzeyinde.
İhale Edilecek Karbon Sertifikası (Ton/EUR)

Kaynak: JCR-ER, Refinitiv

Ekonomik Araştırmalar

JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.

Finanskent Mah. Finans Cd.
No:4 İç Kapı No:6
Ümraniye/İstanbul/Türkiye

info@jcrer.com.tr

Tel +90 (212) 352 56 73-74

Faks +90 (216) 629 20 97

www.jcrer.com.tr

JCR Avrasya Derecelendirme A.ř. tarafından hazırlanan rapor, kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgilerin kullanımıyla hazırlanmıştır ve yalnızca bilgilendirme amacı taşımaktadır. Rapor, herhangi bir finansal enstrümanın alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlamak için hazırlanmamıştır ve bu şekilde yorumlanmamalıdır. Rapor, JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu hazırlayan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmelerini yansıtmaktadır. JCR Avrasya Derecelendirme A.ř., bu raporda yer alan bilgilerin doğruluğunu garanti etmemekte olup, bu rapor ve içinde yer alan bilgilerde değişiklik yapma hakkını saklı tutmaktadır. JCR Avrasya Derecelendirme A.ř., bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan sorumlu değildir. Bu rapor üzerinde JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.'nin telif hakkı bulunmaktadır ve JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.'nin yazılı izni olmadan herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm hakları saklıdır.